

Pfv.II.20.263/2012/8.

A Kúria dr. Csenterics Ferenc ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Gáspár Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen házasság felbontása és járulékai iránt a Váci Városi Bíróságon 4.P.20.227/2010. számon megindított és a Pest Megyei Bíróság 1.Pf.29.556/10/13. számú részítéletével elbírált perében az említett számú jogerős részítélete ellen az alperes részéről 102. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelme folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős részítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

Az első- és a másodfokú bíróság által megállapított, az alperes felülvizsgálati kérelme szempontjából releváns tényállás szerint a peres felek házastársak voltak. Házasságukból 2001. május 3-án H. utónevű gyermekük született. A felek közös háztartásban nevelték még a felperes korábbi házasságából született 16 éves B.-t is. A házasfelek az együttélés alatt a felperes szüleinek acsai ingatlanában, velük közös háztartásban laktak.

A felek között a házastársi életközösség véglegesen 2009 májusában szakadt meg.

A házasság megromlásában szerepet játszott az alperes és B. közti rossz, feszült viszony, amely a gyermek kamaszkori problémáira volt visszavezethető. Ebből adódóan a veszekedés állandósult a peres felek között. Szerepet játszott továbbá a felperes szülei és az alperes közti feszültség, a felek egymással szemben tanúsított

durva, agresszív magatartása, - mely rendőrségi eljárást is vont maga után - és az a körülmény, hogy az alperes a házassági együttélés nagy részében folyamatos munkaviszonnyal nem rendelkezett, több hónapon át munkát nem végzett, ugyanakkor nem vette ki részét a ház körüli teendők, illetve a gyermekkel kapcsolatos gondozási, nevelési feladatokból.

A felek közötti elmérgesedett viszonyban a gyermekjóléti szolgálat közvetíteni próbált. Ennek keretében a felek abban állapodtak meg, hogy egyik fél sem viszi a házasság felbontásáig a gyermeket új „kapcsolathoz”. Ezt megszegve a felperes 2010. június 13-án a gyermekkel együtt barátjánál tartózkodott, ahonnan az alperes a felperes tudta nélkül, az udvarról, a kerítésen keresztül elvitte a gyermeket az alperes szüleinek v.-i lakásába, ahol azóta az alperessel, az apai nagymamával, az alperes nővérével és öccsével egy háztartásban él. A gyermek V.-n folytatta iskolai tanulmányait is. Az iskolába beilleszkedett, tanulmányi eredménye jó, fegyelmezett, együttműködő. Édesanyját a napi életben hiányolta. Aktuális élethelyzetét elfogadta, kifejezetten nem szenvedett tőle, de vágya ennek megváltoztatása. A kötődése rendkívül erős az édesanyához.

A kezdeti problémák után a gyermek és az anya közötti kapcsolattartások rendszeressé váltak.

Az elsőfokú bíróság a felek házasságát felbontó részítéletével a gyermeket az alperesi apa gondozásába helyezte el. A felperest gyermektartásdíj fizetésre kötelezte, s rendezte a felperes és a gyermek közötti folyamatos és időszakos kapcsolattartást is.

Részítéletének indokolásában megállapította, hogy részben a felperes magatartására visszavezethető okokból az alperes a gyermeket önkényesen szakította ki az acsai környezetből. Döntő jelentőséget tulajdonított viszont annak, hogy a gyermek beilleszkedett új (váci) környezetébe és iskolájába, s az alperes - annak szabályozása óta - biztosítja a felperes számára a kapcsolattartást is. Értékelte azt, hogy az alperes nevelési adottságai kedvezőbbek, s a megfelelő lakáskörülmények is biztosítottak a gyermek számára.

Mindezeket figyelembe véve - annak ellenére, hogy a gyermek kinyilvánított akarata az volt, hogy szeretne az anyai környezetbe visszakerülni, valamint testvérével együtt lenni - a gyermeket az alperesnél helyezte el, aki 2010. június 13-a óta az alperessel él.

A részítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte az elsőfokú bíróság részítéletének megváltoztatását a házasság megromlásával kapcsolatban megállapított tényállás vonatkozásában, és a gyermek nála történő elhelyezését, az alperes

gyermektartásdíj fizetésre kötelezését, a kapcsolattartás ennek megfelelő szabályozásával.

Az alperes fellebbezési ellen kérelme az elsőfokú bíróság részítéletének helybenhagyására irányult.

A másodfokú bíróság részítéletében az elsőfokú bíróság részítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta és a gyermeket a felperesi anyánál helyezte el. Kötelezte az alperest, hogy a gyermeket személyes ingóságaival együtt adja ki a felperesnek. Kötelezte a felperest gyermektartásdíj fizetésre és szabályozta a folyamatos és időszakos kapcsolattartást az alperes és a gyermek között. Egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletének fellebbezett részét helybenhagyta.

Részítéletének indokolása szerint az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján túlnyomó részben helyesen állapította meg a tényállást, ugyanakkor azt a másodfokú bíróság kiegészítette és részbizonyítás lefolytatásával - az elsőfokú eljárásban készített szakértői vélemény kiegészítésével - helyesbítette. Ennek alapján alaposnak találta a felperes fellebbezését a gyermekelhelyezés tárgyában. Megállapította, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a peradatok alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a H. utónevű gyermek kedvezőbb elhelyezése az apánál indokolt, az alperes kedvezőbb személyiségjegyei alapján. A másodfokú bíróság szerint az apa nem kellően képviseli a gyermek érdekeit, mert több alkalommal is előtérbe helyezte a saját önös érdekeit a gyermekével szemben, ennél fogva az alperes felelős szülői magatartása megkérdőjelezhető. Rámutatott arra, hogy a felek együttélése alatt mind tárgyi, mind személyi értelemben az anya nyújtotta a megszokott állandó környezetet a gyermek számára, s az objektív tényezők (lakáskörülmények) is kedvezőbbek a felperes környezetében.

A másodfokú bíróság döntő jelentőséget tulajdonított a gyermek véleményének, aki kinyilvánította, hogy A.-n, az anya környezetében szeretne maradni, az apai környezetet nem szokta meg. A gyermeknek a mindennapokban hiányzik az édesanyja. A per összes adatát mérlegelve a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperesi anya az, aki a perbeli gyermek testi, értelmi, erkölcsi fejlődését kedvezőbben képes biztosítani.

A másodfokú részítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a másodfokú részítélet megváltoztatását és az első fokú részítélet helybenhagyását. Álláspontja szerint a jogerős részítélet a gyermekelhelyezés vonatkozásában részben megalapozatlan, részben jogszabálysértő. A másodfokú bíróság megsértette a Csjt. 72. § (1), és a Pp. 221. § (1) bekezdésében

foglaltakat, mert nem vette figyelembe, hogy a gyermeket annak kérésére, „hozzájárulása” mellett hozta el. A kapcsolattartást közte és a gyermek között az anyai nagyszülők igyekeztek ellehetetleníteni, a gyermeket kifejezetten ellene nevelték, s az anya is folyamatosan nehezíti a kapcsolattartások megvalósulását.

Későbbi beadványaiban, a felperes felülvizsgálati ellenkérelmére tett észrevételében hivatkozott arra, hogy a felperessel szembeni büntetőeljárás befejeződött, terhére állapították meg az alperessel szemben elkövetett erőszakos magatartást és a felperes, a családi egység felbomlásáért felelős házassági hűséget sértő magatartása, személyisége, gyermekneveléssel kapcsolatos hiányosságai alapján alkalmatlan a gyermek nevelésére. Ezzel szemben az alperesi környezetben a gyermek megfelelően nevelkedik, tanulmányi eredménye javult, az édesanyjával a kapcsolata biztosított. Állításainak alátámasztására a gyermek iskolai bizonyítványát és egy gyámhivatali jegyzőkönyvet csatolt.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Álláspontja szerint a peradatok nem támasztják alá az alperes által a felülvizsgálati kérelemben előadottakat. A másodfokú bíróság a „Csjt. 72. § (1) bekezdésében” foglaltakra figyelemmel a gyermek érdekében álló döntést hozott és azt a Pp. 221. §-a alapján részletesen megindokolta. Hivatkozott továbbá arra, hogy a jogszabálysértés indokait a felülvizsgálati kérelemben kell megjelölni, ezért az alperes felülvizsgálati ellenkérelemre tett észrevételében kifejtett indokai és az általa csatolt bizonyítékok figyelmen kívül hagyását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az eljáró bíróságok helyesen vizsgálták a Csjt. 72/A. § (1) bekezdésében foglaltak alapján azt, hogy melyik az a szülő, aki a gyermek számára - a nála történő elhelyezése esetén - kedvezőbben tudja biztosítani annak testi, lelki, szellemi fejlődését. E körben az elsőfokú bíróság részletes bizonyítást folytatott le, igazságügyi gyermekpszichológus szakértői véleményt szerzett be, meghallgatta a kiskorú gyermeket. Az egyébként aggálytalan, részletes véleményt a másodfokú bíróság további szempontok alapján kiegészítette, s azt vizsgálta, hogy változott-e a gyermek kötődése, ragaszkodása a szülőkhöz és a szülői környezetekhez a peres eljárások alatt, valamint, hogy tapasztalható-e valamelyik környezetben a gyermek személyiségfejlődésére hátrányos tényezők, megnyilvánulások. Ennek alapján jutott arra a következtetésre, hogy - az apai környezetben tapasztalható szeretetteljes odafigyelés ellenére is - a gyermek anyához való kötődése rendkívül hangsúlyos és erős. A gyermek a két szakértői vélemény készítése között eltelt egy év után is fenntartotta az elsőfokú eljárás során

a szakértő és a bíróság előtt tett nyilatkozatát, mely szerint minden vágya az anyához és az acsai környezetbe való visszakerülés.

A fentieket a másodfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság többször módosított 17. számú Irányelvében foglaltakkal összhangban akként értékelte, hogy a gyermek érdeke, s egészséges személyiségfejlődését is az segíti elő, ha a megszokott környezetében őt szeretettel körülvevő személyek gondozásában nevelkedhet. A gyermeknek biztonságérzetet nyújt a megfelelő környezet állandósága, a környezetváltozás, az elhelyezés változtatása viszont szorongást, félelemérzetet kelthet benne. Az egészséges fejlődést elősegítő környezetben való megmaradás biztosítása olyan fontos szempont, amelyet a gyermekelhelyezésnél figyelembe jövő körülmények között jelentőségének megfelelően kell értékelni. Az Irányelv rögzíti azokat az objektív és szubjektív tényezőket, amelyek együttes mérlegelése alapján kell a gyermekelhelyezés kérdésében a bíróságnak döntést hoznia. Egyes kiragadott körülmények túlértékelése, más szempontok figyelmen kívül hagyása akadályozza, hogy a gyermek elhelyezésénél a gyermek érdeke megfelelően érvényesüljön. A megyei bíróság az objektív körülményeket is az értékelési körébe vonta, s így állapította meg, hogy azok is kedvezőbbek a felperesnél.

A Kúria rámutat arra, hogy a Csjt. 72/A. § (1) bekezdése, az 1. § (2) bekezdése, a Legfelsőbb Bíróság 17. számú Irányelve alkalmazásával meghatározott gyermeki érdeket a gyermek elhelyezési perben döntő súllyal kell figyelembe venni. A Gyermek Jogairól szóló New Yorkban 1989. november 20-án kelt és az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 12. cikk 1. pontja a részes államok számára kötelezővé teszi, hogy az ítélőképessége birtokában levő gyermek részére biztosítsák, hogy minden őt érintő kérdésben szabadon kinyilváníthassa véleményét, s a gyermek véleményét, figyelemmel korára és érettségi fokára, kellően tekintetbe kell venni.

A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság helyesen értékelte a perbeli, kilenc éves gyermek ítélőképességét, akiről az alap- és kiegészítő szakvélemény is azt állapította meg, hogy helyzetének és életkorának megfelelően nyilatkozik, azt jó intellektusa, megfelelő verbális készsége segítségével definiálni képes. A tízéves gyermek nyilatkozataiból, azok következetességéből egyértelműen megállapítható, hogy önállóan, a környezete befolyásától mentesen képes véleményt alkotni (BH 1996/9/480.).

Ennek alapján nem sértett jogszabályt, amikor mérlegelési jogkörében eljárva (Pp. 206. §) a gyermek véleményét a gyermek érdekét meghatározó egyéb körülmények összevetésével döntő súllyal vette figyelembe.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal kapcsolatban kiemeli, hogy a felülvizsgálati eljárás olyan rendkívüli jogorvoslat, amely kizárja, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgyát olyan tény, körülmény vagy bizonyíték képezze, ami az első- és a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya (Pp. 275. § (1) bekezdés, BH 2001/64/172). Így felülvizsgálati eljárásban további bizonyítékok csatolásának, értékelésének, bizonyítás felvételének nincs helye (BH. 2002/29., 2012/7/179.).

Ezért az új jogi képviselővel, a felülvizsgálati határidőn túl benyújtott, további indokokkal kiegészített, részben új tényeken alapuló előadást, csatolt bizonyítékokat a Kúria a döntése meghozatalánál nem vette figyelembe (Pp. 273. § (5) bekezdés első fordulata, 275. § (1) bekezdés).

A felülvizsgálat csak arra szorítkozhatott, hogy a másodfokú bíróság mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen következtetésre (BH 2001/4/197, 1994/195.).

A mérlegelésen alapuló jogerős határozat megalapozatlansága ugyanis csak akkor állapítható meg, ha a tényállás feltáratlan maradt, vagy a megállapított tényállás iratellenes, okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó mérlegelésen alapul (BH 1996/7/973.). Nem jelenti a mérlegelési szabály megsértését, ha a másodfokú bíróság egyes bizonyítékok kellően indokolt elfogadásával olyan tényállást állapít meg, amely részben eltér az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól, vagy a bizonyítás eltérő adatait összességében értékelve, abból eltérő következtetést von le.

Az adott esetben azonban a másodfokú részítélet mentes az említett hibáktól, a döntés indokait is részletesen tartalmazza, így a Pp. 206. §-át, illetve 221. §-ának (1) bekezdését sem sérti.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős részítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme nem volt eredményes, ezért a pervesztes alperes a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles a felperes felülvizsgálati költségének megfizetésére, figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendeletben foglaltakra.

Az alperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdését és 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2012. október 30.

*Dr. Kőrös András s.k. a tanács elnöke, dr. Gyengéné dr. Nagy Márta
s.k. előadó bíró, dr. Csúri Éva s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő